



Monografija: 60

Povijest kompanije Ericsson Nikola Tesla ujedno je povijest tehnologija i društvenog okruženja. Za istinsko razumijevanje pozicije kompanije potrebno je razumjeti lokalno, regionalno i globalno društveno okruženje tijekom njenih dosadašnjih, kontinuirano uspješnih 60 godina, opći napredak znanosti i tehnologije te podsjetiti na neke važne povijesne činjenice. Stoga je, ponajprije kao zahvalu svim svojim zaposlenicima i poslovnim partnerima koji su kroz šest desetljeća pridonijeli razvoju i ugledu kompanije u Hrvatskoj, na izvoznim tržištima i u korporaciji, kompanija izdala prigodnu monografiju. Radi se o bogato ilustriranom dokumentu koji predstavlja presjek najvažnijih događaja i aktivnosti koje su obilježile proteklo vrijeme i koje pomažu razumjeti ulogu i važnost kompanije Ericsson Nikola Tesla u lokalnom, regionalnom i globalnom okruženju kroz povijest.



Razdoblje kada je osnovana Tvornica telefonskih uređaja "Nikola Tesla" bilo je vrlo teško za razrušenu zemlju koja se u svim područjima, pa tako i u telekomunikacijama, morala osloniti gotovo isključivo na vlastite snage. Rješenjem Ministarstva financija FNRJ broj 34402 od 31.10. 1949., "Servisno poduzeće za montažu i održavanje telegrafskih i telefonskih uređaja" pretvoreno je u proizvodno i

od 1.11. 1949. počinje poslovati pod nazivom Tvornica telefonskih uređaja "Nikola Tesla". Na zastarjelim i dotrajalim strojevima, naslijeđenim od PTT radionice i dobivenih ratnom reparacijom, radilo je 113 radnika koje smatramo osnivačima tvornice "Nikola Tesla".

1949.

Tijekom 1955. godine u "Nikoli Tesli" je započela serijska proizvodnja Ericssonovih sustava s koordinatnim sklopkama. Prve automatske telefonske centrale ARF-50 domaće proizvodnje uključuju se u rad 1956. godine (Nikšić - Crna Gora, Bitola - Makedonija), a prva takva centrala u Hrvatskoj puštena je u rad u Puli, 1957. godine. Među najznačajnijim poduzećima čiji su se proizvodi koristili za unapređenje telekomunikacija u tadašnjoj državi istaknuto je mjesto pripadalo upravo "Nikoli Tesli".



1955.

1953.



Kao preduvjet serijske proizvodnje većih razmjera, 1950. godine je na razini države i grada Zagreba, odlučeno da se "Nikola Tesla" iz skućenih prostora u Palmotićevoj ulici preseli na novu lokaciju u Krapinskoj 45, gdje se nalazi i danas. U poznatoj radničkoj četvrti Trešnjevci, pedesetih godina prošlog stoljeća, Krapinska ulica je bila okružena livadama i poljima kukuruza, uz tek nekoliko postojećih poslovnih i javnih objekata te privatnih kućica. Tu počinje izgradnja suvremenih industrijskih pogona tvornice "Nikola Tesla" koji su dovršeni krajem 1953. godine, a središnja trokatna "zelena zgrada" koju je projektirao ugledni hrvatski arhitekt Stjepan Planić danas je zaštićeni spomenik kulture.

Prvi licencni partner kojem je Ericsson prodao novu komunikacijsku tehnologiju bio je upravo "Nikola Tesla". Ugovor je potpisan 18. lipnja 1953. godine, a na temelju njega "Nikola Tesla" stječe pravo proizvodnje i prodaje automatskih telefonskih *crossbar* centrala. Od tada u "Tesli" počinje intenzivno usvajanje i sve veća proizvodnja koordinatne tehnologije, tada zadnje riječi tehnike.



godina Ericssona Nikole Tesle

PRIPREMILE: Jasna Glavaš i Verica Mihajlic

Šezdesete godine 20. stoljeća karakterizira strateška orijentacija na izvoz, pokretanje proizvodnje signalno-sigurnosnih uređaja, nova rješenja u području poslovnih sustava uključujući i poslovne sustave za posebne mreže, usvajanje proizvodnje tranzitnih i internacionalnih telefonskih i telegrafskih automatskih centrala te osnivanje vlastitog razvojno-istraživačkog centra 1962. godine.



1962.



"Tesla" i Ericsson su dotadašnju uspješnu suradnju dodatno osnažili 1977. godine potpisivanjem drugog licencnog ugovora o poslovno-tehničkoj suradnji. Iste je godine započelo usvajanje (projektiranje, proizvodnja i montaža) najnovije generacije komutacija - digitalnih programski upravljanih (SPC) sustava AXE 10, AXB i ASB (MD 110) te sustava za centralizirani nadzor, održavanje i upravljanje mrežom. Značajni istraživački kapaciteti tada su dodatno uključeni na poslove razvoja aplikacija za AXE sustave.

1977.

1958.

"Teslin" prvi iskorak na strana tržišta dogodio se 1958. godine, u tadašnji SSSR. Dvije ARF-50 centrale uspješno su prilagođene specifičnim potrebama kupca pa su uskoro krenule i nove značajnije narudžbe. Spomenuti je ugovor za "Teslu" značio početak izvoza koji će sustavno rasti i, u desetljećima koja slijede, kretati se na razini 70 posto godišnje prodaje.



1974.



Novi tehnološki generacijski skok napravljen je 1974. godine kada je Tvornica telekomunikacijskih uređaja "Nikola Tesla" usvojila proizvodnju poluelektroničkih SPC centrala ARE11 i ARE13. Već je i promjena u nazivu tvornice, od telefonskih u telekomunikacijske uređaje, upućivala na proširenje djelatnosti, a deseci radnika su upućeni na intenzivnu obuku u Ericsson.



Tvornica "Nikola Tesla" je 1981. godine dovršila i pustila u rad AXE10 centralu u Vrapču, čime je započela digitalizacija ukupne nacionalne telefonske mreže, a Zagreb postao prvi grad u zemlji s programski upravljansom centralom s digitalnim komutacijskim poljem.



1981.



Početkom devedesetih godina počinju opsežne aktivnosti na pretvorbi i privatizaciji "Nikole Tesle". Naposljedku Ericsson s Hrvatskim fondom za privatizaciju 1995. godine potpisuje ugovor o kupnji 49,07 posto dionica "Tesle" i tako postaje najveći pojedinačni vlasnik kompanije te jedan od najvećih strateških ulagača u hrvatsko gospodarstvo. Osnivačka skupština Dioničkog društva Ericsson Nikola Tesla održana je 13. svibnja 1995. godine, a uz Ericssonov udio, mali dioničari stječu vlasništvo nad 49,98 posto kompanije dok 0,95 posto ostaje u vlasništvu Hrvatskog fonda za privatizaciju. Ime kompanije spoj je imena dvaju velikana - Larsa Magnusa Ericssona, osnivača i prvog vlasnika Ericssona te Nikole Tesle, hrvatskog znanstvenika i izumitelja svjetskog glasa.

1995.

1990.

1998.



Tvornica "Nikola Tesla" je, u okviru domaćeg konzorcija, dobila ulogu nositelja posla i koordinatora izgradnje mobilne NMT mreže u ondašnjoj državi. Prvi komercijalni pozivi ostvareni su krajem 1990. godine, a u vrijeme Domovinskog rata često je upravo ova mreža bila jedina spona koja je povezivala sve udaljene dijelove Hrvatske.



Kompanija Ericsson Nikola Tesla je 1998. godine u Ženevi potpisala svoj prvi ugovor za GSM sustav za Republiku Bjelorusiju, za čije je tržište odgovorna u okviru korporacije. Od tada pa do danas GSM je ostao najrašireniji svjetski standard za mobilnu telefoniju, a ovo je ujedno bila i prva njegova primjena u Bjelorusiji.



Prvu komercijalnu 3G mrežu u svijetu realizirao je upravo Ericsson 2001. godine, a u projektu su sudjelovali i kompanijski stručnjaci. Iste je godine Ericsson Nikola Tesla demonstrirao UMTS tehnologiju i u Hrvatskoj, u okviru Ericssonove globalne "3G Vision" turneje.



2001.



Kompanija je još 2002. godine pokrenula projekte za e-Hrvatsku tj. za informatizaciju velikih državnih sustava. Posebno je značajan početak rada integriranog informacijskog sustava primarne zdravstvene zaštite u veljači 2007. godine. Ovim se projektom, kao i projektima iz segmenta inteligentnih prometnih sustava te nacionalne i javne sigurnosti, naša kompanija dokazala kao isporučitelj sofisticirane i složene systemske integracije u ICT području.

2007.

2003.

Vipnet je, uz podršku Ericsona Nikole Tesle, 2003. godine predstavio svoju probnu UMTS mrežu putem koje je primljen i prvi internacionalni UMTS poziv, ostvaren preko Ericssonove opreme. Već početkom 2004. mreža je puštena u komercijalnu upotrebu, kao prva 3G mreža u Hrvatskoj.



2009.

Krajem svibnja 2009. godine Ericsson i TeliaSonera su u Stockholmu postavili prvi komercijalni LTE (4G) site u svijetu i tako napravili važan korak u promjeni korisničkog doživljaja mobilnog širokopoasnog pristupa. Nepunih pet mjeseci kasnije Ericsson Nikola Tesla je, u okviru globalne "Truck Roadshow" turneje, napredna 4G rješenja i tehnologiju dovezao svojim kupcima, poslovnim partnerima i medijima „na kućni prag“.



Od 1995. godine do 2000. kompanija je doživjela niz promjena, a izdvajanjem ukupno 14 *non-core* jedinica potpuno se transformirala u kompaniju znanja. Pokrenut je proces prilagodavanja najvišim svjetskim poslovnim standardima kakve imaju i ostale Ericssonove kompanije širom svijeta te je u dogovoru sa Sindikatom, na socijalno prihvatljiv način, značajno smanjen broj zaposlenika nižih stručnih sprema. No, već u prvim godinama 21. stoljeća značajno je povećano zapošljavanje u kompaniji, pretežno mladih inženjera elektrotehnike i računarstva.